

Mossarter i skeppskalfatring

Djurhår, särskilt av nöt, i kalfatring (tätning av båtar med beck eller drev) är karaktäristiskt i Norden. Enligt rykten förekom t ex kaninhår i Helgeandsholmsfyndet. Det torde vara optimalt för sin förmåga att uppta vatten och därmed svälla ut betydligt (ca 100%) i nätet. Med sådan kalifatring förefaller inte tätningslister behövas, vilket ofta är fallet vid användande av mossor. Blandningar av nöthår och mossa förekommer, speciellt vid södra Östersjön (t ex Wolin) och i preussiskt båtmateriel ca 1400-1700.

AV CHRISTER WESTERDAHL

Kontrollen av artnamn är här utförd efter Hallingbäck, Tomas/Holmåsén, Ingemar: 1995. Mossor. En fålt-handbok. Interpublishing. Stockholm. Inb, 228 s (enbart svenska arter).

Slaviska skeppsfynd från vikingatid/tidig medeltid, t ex Szczecin, Wolin, Kamien Pomorskie, Czarnowsko, Hiddensee, Lund, Lad (vid Odras biflod Warta).

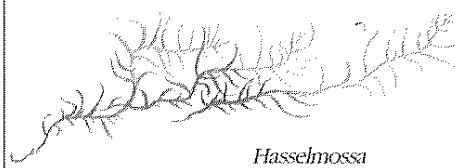
Drepanocladus sp. (t ex Dr. sentneri, aduncus - finns ej i Sverige), krokmossa. Tycks tillsammans med en rad andra drag vara specifikt för västslaviskt skeppsbyggeri och bygger på en distinkt kulturell tradition. Hallingbäck etc: 180-81. LITT.: FILIPOWIAK 1994: 92-93.

Koldingkoggen (1300-tal), Skanörskoggen (1400-tal) Dover (ca 800 f Kr), Skeppargatan, Stockholm (ca 1700 e Kr)

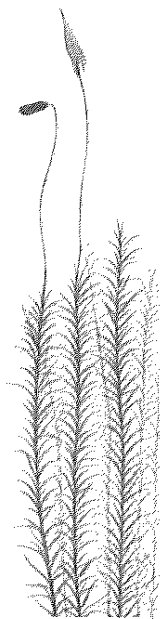
Sphagnum sp, vitmossa); *Sphagnum cuspidatum*, flytande vitmossa. Hallingbäck etc: 107. LITT OCH UPPG: ALOPAEUS, H (OPUBLIC RAPPORT, FMC), CEDERLUND 1978, PARFITT/FENWICK 1993, TEIR 1994: 36f.

Klintehamnsvraket (1500-tal?)

Sphagnum fallax, uddvitmossa. Hallingbäck etc: 107. LITT.: TEIR 1984:36f.

Hasselmossa

Vanlig björnmossa.

Dover (ca 800 f Kr) nät: *Plagiothecium denticulatum*, sidenmossa. Hallingbäck etc: 192. *Thamnobryum alopecorum*, rävsvansmossa. Hallingbäck etc: 174. LITT.: PARFITT/FENWICK 1993.

North Ferriby III (ca 1000 f Kr).

Polytrichum commune, björnmossa. Hallingbäck etc: 112. LITT.: WRIGHT 1990: 130.

North Ferriby III (ca 1000 f Kr), Utrecht (ca 1000 e Kr?), New Fresh Wharf, London (vikingatid)

Neckera complanata, fjädermossa. Hallingbäck etc: 170. LITT.: VLEK 1987: 1331, WRIGHT 1990: 130, MARSDEN 1994.

New Fresh Wharf, London (vikingatid)

Neckera crista, grov fjädermossa. Hallingbäck etc: 170.

LITT.: MARSDEN 1994.

North Ferriby III (ca 1000 f Kr), New Fresh Wharf, London (vikingatid)

Eurynchium striatum, i snodda trådar. Ovanlig i Sverige, besläktad med den vanligare *Eurynchium angustirete*, hasselmossa. Hallingbäck etc: 190. LITT.: WRIGHT 1990/MARSDEN 1994.

New Fresh Wharf, London (vikingatid)

Thuidium tamariscinum, stor thujamossa. Hallingbäck etc: 176. LITT: MARSDEN 1994, FILIPOWIAK 1994.

Fotevik V (sen vikingatid)

Rhytiadelphus squarrosus, hakmossa. Hallingbäck etc: 200. LITT: FILIPOWIAK 1994.

Litteratur

CEDERLUND, CARL OLOF: 1978.

Ett fartyg byggt med syteknik. *Statens sjöhistoriska museum, rapport 7*, Stockholm.

FILIPOWIAK, WLADYSLAW: 1994.

Shipbuilding at the Mouth of the River Odra (Oder).

I: Westerdahl, C (Ed): *Crossroads of Ancient Shipbuilding. 6th ISBSA*, Roskilde 1991.

Oxbow Monograph 40: 85-96. Oxford.

MARSDEN, PETER: 1994.

Ships of the Port of London. *English Heritage Arch. Report 3*. London.

PARFITT, K/FENWICK, V: 1993.

The rescue of Dover's Bronze Age boat. I: Coles, J/Fenwick, V/Hutchinson, G (Eds): *A Spirit of Enquiry. Essays for Ted Wright*: 77-80. Exeter.

TEIR, LISE-LOTT: 1984.

Klintehamnskeppet. En maritimarkeologisk studie i Gotlands sen/postmedeltida allmogeseglation. C-uppsats i arkeologi, Stockholms universitet, ej public.

VLEK, ROBERT: 1987.

The Medieval Utrecht Boat. The history and evaluation of one of the first nautical archaeological excavations and reconstructions in the Low Countries. *National Maritime Museum Greenwich Archaeological Reports No 11*. BAR Int Ser 382. Oxford.